

*Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 18 aug. 1952*

Mede voor Minuor.

De rede van de President van 17 Augustus heeft mij geen aanleiding gegeven tot een der reacties bedoeld in Uw 51, zij het, dat de rede mij uiteraard weinig aangenaam was. Ik heb mijn beslissing zorgvuldig overwogen en daarbij laten gelden,

1. dat de rede uitgesproken minder scherp was dan bij vorige gelegenheden;
2. dat bij vroegere gelegenheden ergerlijke bitse toon tegen Nederland ditmaal ontbrak en dat niet voortdurend Nederland met name genoemd werd, zoals vroeger, terwijl ook andere landen een veeg uit de pan meekregen;
3. dat het ditmaal de viering van de vrijwording van Indonesië betrof, zodat met ietwat andere standaarden genoeg kan worden genomen dan bijvoorbeeld bij VN-dag of zelfs legerdag. Waar het hier een subjectieve interpretatie betrof, heb ik ook de reactie gepeild van collega's en mijn naaste medewerkers, die allen in dezelfde richting wezen.

Tenslotte is een overweging geweest, dat de redevoering blijkbaar niet op het laatste ogenblik door de President tot een 'zugespitste Depech' is gemaakt: de Minister van Buitenlandse Zaken ontveinsde niet zijn voldoening, dat hij 'het maximaal mogelijke' had bereikt.

De formulering van Uw 51 gaf mij de indruk, dat ook de Nederlandse Regering een conflict wilde voorkomen zien, tenzij onvermijdelijk, en zulks past geheel in mijn beleid, waarbij mede rekening ware te houden met mijn opvatting, dat onder anderen Mukarto, Rum en wellicht ook Wilopo ons persoonlijk welgezinde elementen zijn, die wij niet onnodig moeten bruskeren.

Wel toonde ik mijn ongenoegen door

1. als enige diplomatieke vertegenwoordiger niet te applaudisseren, hoewel drie plaatsen van de President af gezeten;
2. des avonds niet het gezelschap van de President te zoeken voor 'een praatje';
3. Mukarto des avonds zeer vertrouwelijk mede te delen, dat rede van de President mij toch maar zeer matig was bevallen - ik noemde met name de passage, dat de Nederlanders 'like squatters' in Nieuw-Guinea zaten - en dat als de rede erger was geweest ik 'vanavond waarschijnlijk ziek zou zijn geweest'. Mukarto zei, dat hij blij was, dat dit niet was gebeurd: 'Dit zou voor mij niet prettig zijn geweest'; ik antwoordde: 'Voor mij ook niet'. De Indonesiërs weten het nu voor een volgende keer.

Des avonds zaten mijn echtgenote en ik in ongedwongen stemming tussen de Wilopo's en Mukarto's. De dansvoorstelling was uitstekend. In de pauze kwam geheel onverwacht een Papoea in nationaal costuum (?) met speer ostentatief voor het gehele auditorium de handtekening vragen van de President. Was het de bedoeling van de President indruk te maken, dan is de opzet mislukt. Het waren de Indonesiërs, die zorgden voor de note gaie. 'Heeft die Papoea wel een paspoort gekregen van Uw man?' vroeg de van humor geenszins gespeende Wilopo lachend, waarop hij van mijn echtgenote ten antwoord kreeg: 'Dat weet ik niet, maar ik vind het toch wel een vreemde manier om op die manier Nieuw-Guinea leeg te halen', wat grote vreugde bij de Indonesiërs verwekte.